

De opstelling op het speelveld

Naar een sterke sportbranche voor een vitale samenleving

Inhoud

1 Urgentie 3
de noodzaak voor een nieuwe opstelling

2 Adviestraject 4
de verkenning van het speelveld

3 Strategie 8
de opstelling op het speelveld

4 Aanbevelingen 11
de richtlijnen voor de opstelling

Download [hier](#) het volledige advies

1 Urgentie

de noodzaak voor een nieuwe opstelling

De Nederlandse Sportraad (NLsportraad) vindt dat het juist nu, tijdens de coronacrisis, belangrijk is om na te denken over een toekomstbestendige organisatie en financiering van de sport. Topsport, breedtesport en bewegen kunnen een wezenlijke pijler vormen onder een vitale en veerkrachtige samenleving. Om dat te bereiken is én een sterke sportbranche én een sterke overheid nodig.

Urgentie vanuit de samenleving

- Een vitale en veerkrachtige bevolking is de basis voor onze samenleving en onze economie. Sport kan daaraan bijdragen.
- De helft van de Nederlanders beweegt onvoldoende. Vooral mensen met (een grotere kans op) gezondheidsproblemen bewegen te weinig.
- Vier op de tien Nederlanders voelen zich eenzaam. Ook in de bestrijding van eenzaamheid kan sport een belangrijke functie vervullen.
- De motorische vaardigheden van kinderen nemen af en veel kinderen ontdekken niet welk sporttalent zij hebben.

Urgentie vanuit de sportbranche

- De verantwoordelijkheden van de sportbranche en de overheid op het gebied van sport zijn nergens vastgelegd. De overheid heeft geen taken en stelt geen wettelijke kwaliteitseisen aan de sportbranche.
- Het ontbreekt de sportbranche aan slagkracht en vernieuwend vermogen. Die zijn nodig om meer mensen te laten sporten en bewegen.
- De financiering van sport is onzeker, zowel de financiering van de markt (conjunctuurgevoelig) als van de overheid (ontbreken van wettelijke taken).
- Samenwerking tussen sport en andere sectoren verloopt moeizaam doordat andere sectoren verdergaand zijn geprofessionaliseerd. Departementen werken onvoldoende samen waardoor sectoren met verschillende regels te maken hebben.

2 Adviestraject

de verkenning van het speelveld

De NLsportraad heeft een traject van anderhalf jaar afgelegd om te komen tot het advies over een toekomstbestendige organisatie en financiering van de sport. In het adviestraject is onderzoek gedaan, zijn analyses gemaakt en publicaties uitgebracht. In iedere fase heeft de NLsportraad experts en stakeholders van binnen en buiten de sportbranche geraadpleegd.

De term 'sport' gebruikt de NLsportraad in dit advies in de meest brede zin van het woord: voor topsport, breedtesport en bewegen; voor sportdeelname en sportbeleving; voor verenigingssport en commerciële sport; voor sport in accommodaties en in de openbare ruimte.

Adviesaanvraag

Maart 2019	November 2019	April 2020	Juli 2020	Zomer 2020	November 2020
Commissie organisatie en financiering van de sport	Brancherapport Sport, kwantitatieve analyse	De fitheid van de sport, kwalitatieve analyse	Het speelveld van de sport, discussienota met beleidsscenario's	Discussiebijeenkomsten	De opstelling op het speelveld, advies over de toekomstbestendige organisatie en financiering van de sport

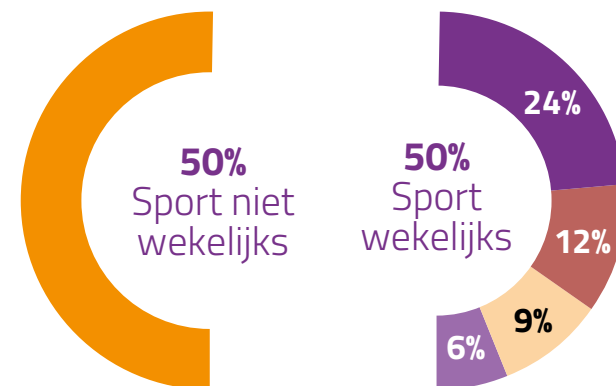
Werkelijkheid

Het *Brancherapport Sport* heeft een foto van de huidige organisatie en financiering van de sport opgeleverd. De belangrijkste uitkomsten staan hieronder.

- De helft van de bevolking beweegt voldoende volgens de beweegrichtlijn. Sport biedt slechts 13% van de totale beweegtijd.
- De helft van de bevolking sport wekelijks en is verantwoordelijk voor 95% van de sportmomenten. Sportdeelname bij commerciële aanbieders en in de openbare ruimte is de afgelopen jaren gegroeid, het aantal lidmaatschappen van sportverenigingen is stabiel gebleven.
- Het sportaanbod wordt overwegend door private partijen georganiseerd, door burgers (informeel en in sportverenigingen) en door bedrijven. Overheden ondersteunen de sport in de vorm van accommodaties en subsidies.
- De sportbranche kent vele verschillende geldstromen. De belangrijkste zijn de sporters zelf (circa 2,9 miljard euro) en de gemeenten (ongeveer 2,3 miljard euro).

In *De fitheid van de sport* heeft de NLsportraad een analyse gemaakt van de sterktes en zwaktes van de sportbranche. De belangrijkste uitkomsten zijn de volgende.

- Het maatschappelijk draagvlak voor sport is groot, maar de waarde van sport voor gezondheid, cohesie of economie kan nog beter worden benut.
- De overheid voert geen beleid om de sportbranche te versterken op het gebied van kwaliteit, opleidingen en arbeidsmarkt.
- Door het ontbreken van een wettelijk kader ontstaan er grote lokale verschillen en kennen maatregelen vaak een tijdelijk karakter, wat leidt tot onduidelijkheid en onzekerheid voor de sportbranche en de sporters.
- De verschillende bedrijfstakken in de sportbranche werken onvoldoende samen, delen geen gezamenlijke visie en agenda en spreken naar buiten toe niet met één stem.

- ongeorganiseerde sportdeelname
- via georganiseerde verenigingssport
- via commerciële sportaanbieders of evenementen
- via andere aanbieders (naschoolse opvang, bedrijfssport, zorg/welzijnssector)

Sportdeelname naar organisatievorm door de Nederlandse bevolking (5 t/m 80 jaar).

Bron: Brancherapport Sport

Waarschijnlijkheid

In *De fitheid van de sport* heeft de NLsportraad diverse maatschappelijke ontwikkelingen in beeld gebracht die van invloed zijn op de sportbranche. Deze ontwikkelingen vormen een kans als de sportbranche ze weet te benutten, maar een bedreiging als de branche hiermee niet weet om te gaan.

De raad constateert dat de sportbranche nog niet dusdanig is georganiseerd en gefinancierd, dat de branche fit is voor de toekomst. Zo speelt een groot deel van de sportbranche niet in op de vergrijzing en gebruikt ze de mogelijkheden van nieuwe technologie nog niet grootschalig. Er is regie nodig van de overheid om de branche te versterken, te helpen innoveren en samenwerking met andere sectoren mogelijk te maken.

De belangrijkste maatschappelijke ontwikkelingen die op de sportbranche afkomen zijn:

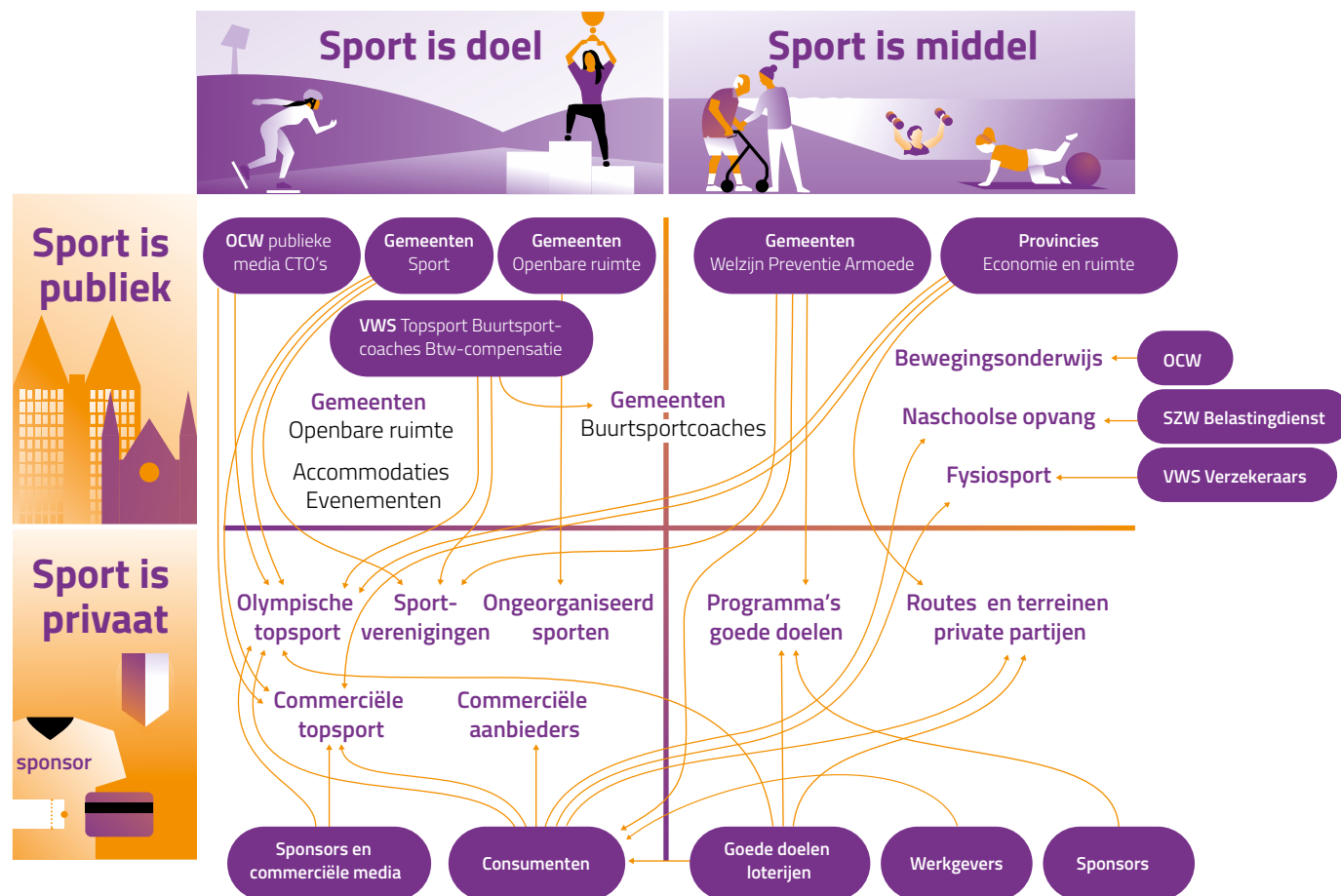
- **demografische ontwikkelingen,**
waaronder de vergrijzing en de gevolgen voor de volksgezondheid;
- **economische ontwikkelingen,**
waaronder de gevolgen van de coronacrisis;
- **sociaal-culturele ontwikkelingen,**
zoals individualisering en flexibilisering;
- **technologische ontwikkelingen,**
zoals digitalisering;
- **ruimtelijke ontwikkelingen,**
zowel verstedelijking als krimp in plattelandsgebieden.

Wenselijkheid

In de discussienota *Het speelveld van de sport* heeft de NLsportraad vier scenario's geschetst voor de toekomstige organisatie en financiering van de sport in Nederland. Twee vragen liggen aan deze beleidsscenario's ten grondslag: (1) is sport een doel op zich, of is het een middel om andere doelen te bereiken, zoals een betere gezondheid? En (2): is de overheid (publiek) of de markt (privaat) verantwoordelijk voor sport?

Op dit moment is de organisatie en de financiering van sport verdeeld over de vier kwadranten. Dit is historisch zo gegroeid, maar nergens vastgelegd.

Na discussie met stakeholders en experts concludeert de NLsportraad dat de overheid verantwoordelijk moet zijn voor het 'stelsel' van sport: topsport, breedtesport en bewegen. Private partijen houden hierbij het initiatief voor het organiseren van de sport. Dit is het uitgangspunt geweest bij de totstandkoming van het advies *De opstelling op het speelveld*.

*De huidige organisatie en financiering van de sport geprojecteerd in de beleidsscenario's. De binnenste schil (in paarse letters) is de organisatie, de buitenste schil (in witte letters) de financiering van de sport.
Bron: Het speelveld van de sport*

3 Strategie

de opstelling op het speelveld

De NLsportraad ziet een vitale en veerkrachtige samenleving als één van de belangrijkste maatschappelijke opgaven voor de komende jaren. De NLsportraad stelt de volgende strategie voor om de sportbranche daaraan optimaal te laten bijdragen.

Regie rijksoverheid

De sportbranche kan een veel grotere bijdrage leveren aan een vitale samenleving dan nu het geval is. Het feit dat de bijdrage van de sportbranche nu achterblijft, komt mede door het ontbreken van overheidsvisie en -regie, wettelijk kader en sturing op de financieringsstromen.

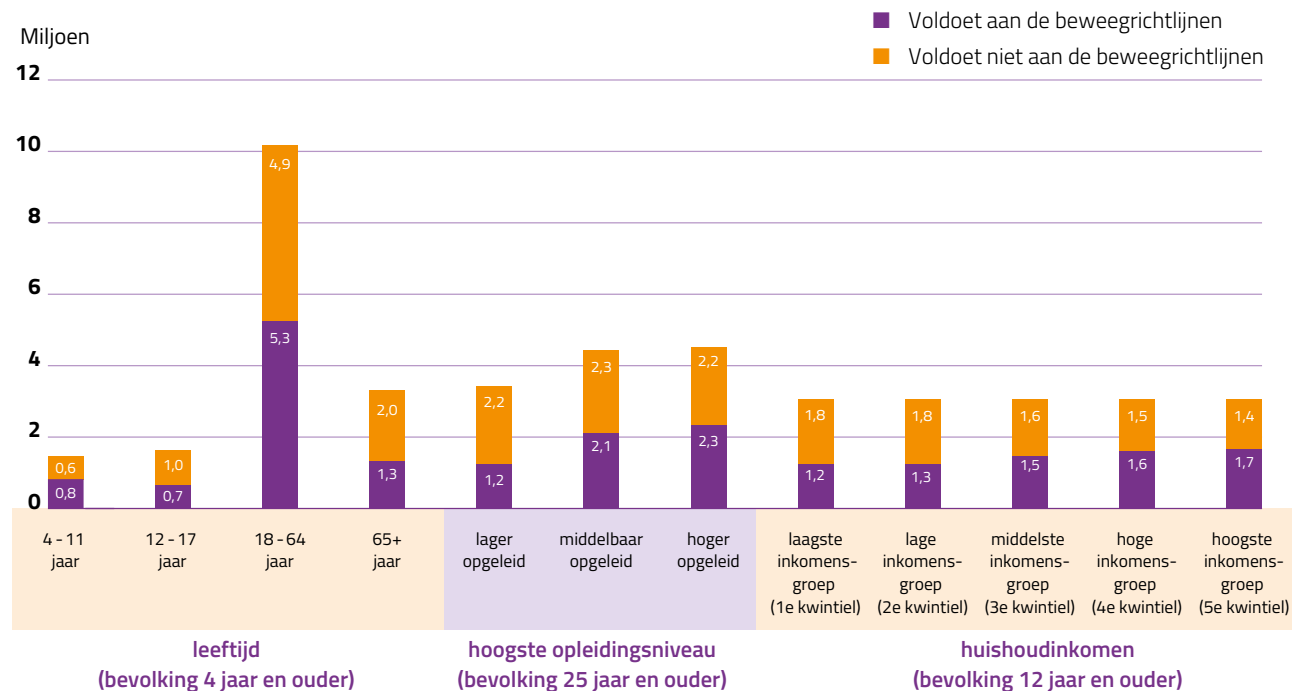
De NLsportraad roept de minister van Medische Zorg en Sport op om de coördinatie te nemen bij het realiseren van sport als een publieke voorziening. De overheid moet de regie nemen om sport en bewegen voor iedereen toegankelijk te maken.

Richtinggevende ambitie

De NLsportraad adviseert de minister van Medische Zorg en Sport om een richtinggevende ambitie te formuleren voor branche én overheid, waarmee een trendbreuk wordt gerealiseerd: van Europees kampioen *zitten*, wat Nederland momenteel is, naar Wereldkampioen *bewegen*. Een ambitieus doel geeft richting aan alle partijen en onderstreept het belang van een robuust georganiseerde en duurzaam gefinancierde sport.

De NLsportraad adviseert de komende jaren met name in te zetten op groepen met een grote beweegachterstand, waaronder jongeren, en extra aandacht te geven aan kwetsbare groepen, waaronder ouderen en mensen met een laag inkomen.

De NLsportraad adviseert de volgende ambitie te hanteren: in 2025 is het percentage Nederlanders dat voldoende beweegt voor hun gezondheid, gestegen van 50% naar 60%. In 2030 voldoet 75% van de bevolking aan de beweegrichtlijnen. Daarmee wil de NLsportraad de uitvoering van het Nationaal Preventieakkoord versnellen. Dit betekent dat in 2025 bijna 10 miljoen Nederlanders voldoende bewegen en in 2030 12 miljoen.

Voldoen aan de beweegrichtlijn naar leeftijd, opleidingsniveau en inkomensgroep, in miljoenen Nederlanders.

Bron: RIVM/CBS – gezondheidsenquête 2019 en bevolkingscijfers

Plan van aanpak toekomstbestendige sport

De NLsportraad adviseert de minister van Medische Zorg en Sport om samen met andere ministeries, de sportbranche, provincies en gemeenten een plan uit te voeren om de sport toekomstbestendig te maken. Dit plan bestaat uit drie onderdelen, met zeven aanbevelingen en een hiervan afgeleid financieringsmodel.

Versterking van de sportbranche

1. Sport als publieke voorziening
2. Fysieke infrastructuur op orde
3. Professionalisering van de sportbranche
4. Brancheontwikkeling

Ontwikkeling sport- én beweegaanbod

5. Naar een sport- én beweegbranche
6. Toegankelijkheid voor kwetsbare groepen

Samenwerking met andere branches

7. Samenwerken voor een vitale samenleving

Het plan van aanpak om een toekomstbestendige sport in te zetten voor een vitale samenleving.

4 Aanbevelingen

de richtlijnen voor de opstelling

Versterking van de sportbranche

1 Sport als publieke voorziening

De NLsportraad adviseert de overheid om sport (topsport, breedtesport en bewegen) tot een publieke voorziening te maken. De rijksoverheid draagt de verantwoordelijkheid voor dit 'stelsel' van topsport, breedtesport en bewegen. De raad adviseert de ordening tussen overheid en markt, en tussen landelijke en lokale overheden, op te nemen in een stelselwet.

Wettelijke borging biedt de beste garantie op toegankelijkheid en continuïteit voor iedereen en op borging van kwaliteit van het sportaanbod, -kader, -organisaties en -accommodaties. Daarmee biedt wettelijke borging de beste mogelijkheid om met sport en bewegen een serieuze bijdrage te leveren aan een vitaal en veerkrachtig Nederland.

Een coördinerend bewindspersoon voor sport die stelselverantwoordelijk is en het stelsel kan opbouwen, met medewerking van andere beleidsterreinen zoals welzijn, preventie, onderwijs en werkgelegenheid, en in afstemming met provincies, gemeenten en de sportbranche.

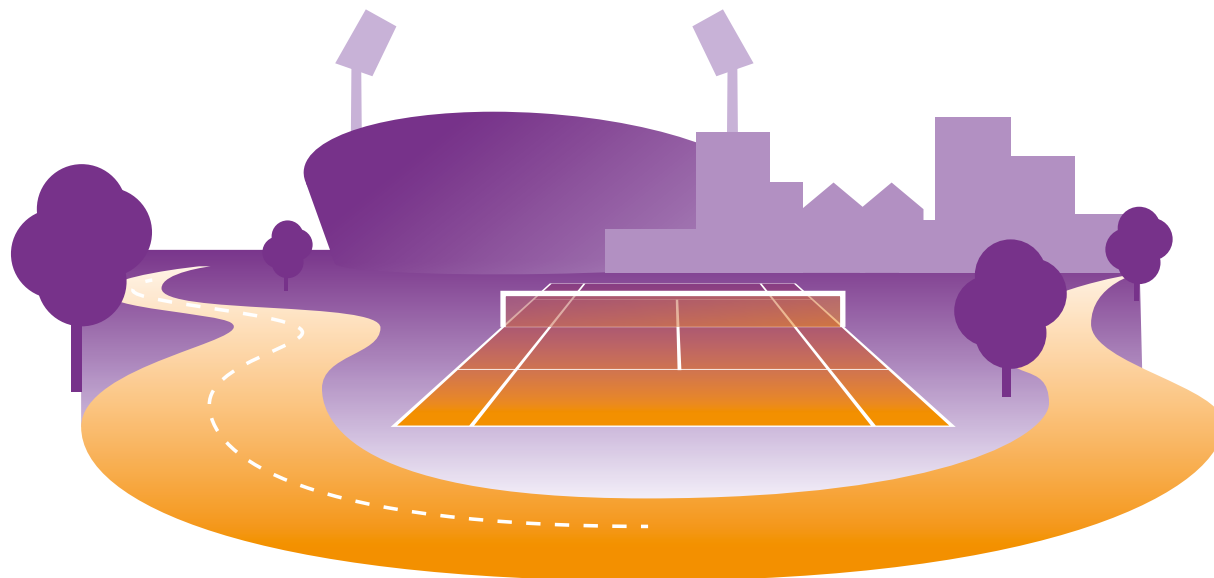

2 Fysieke infrastructuur op orde

 Om de sportbranche van grotere betekenis te kunnen laten zijn voor de vitaliteit van Nederland, adviseert de NLsportraad te investeren in de fysieke basisinfrastructuur voor sport. Deze basisinfrastructuur wordt gevormd door zowel sportaccommodaties als de openbare ruimte.

 Het huidige voorzieningenniveau is niet afdoende om de hele bevolking te faciliteren.

 De gemeenten zijn via een stelselwet verantwoordelijk voor voldoende lokale voorzieningen voor breedtesport en bewegen, van een kwalitatief voldoende niveau, toegankelijk voor alle doelgroepen. Daarbij hebben ze aandacht voor multifunctioneel gebruik. Provincies voeren de regie op de bovenregionale infrastructuur, bijvoorbeeld voor routes en specifieke grote sportaccommodaties. Centrumgemeenten en provincies werken samen voor topsportvoorzieningen, binnen de contouren van een nationaal topsportplan. De rijksoverheid houdt de regie over de fysieke infrastructuur vanuit de stelselverantwoordelijkheid.

3 Professionalisering van de sportbranche

 Professionalisering betreft zowel de sportorganisaties als degenen die in de sportbranche werken: betaalde en vrijwillige krachten. De raad adviseert meer (gecombineerde) betaalde banen in de sport in te voeren, functies te beschrijven, hieraan kwalificaties te koppelen en dit af te stemmen met mbo-, hbo- en wo-opleidingen.

 Professionele begeleiding, aangeboden door solide sportaanbieders, is nodig om meer mensen te bereiken, de kwaliteit van het aanbod te verhogen en jeugd, kwetsbare groepen, talenten en topsporters beter te begeleiden. Bovendien ontstaat zo de mogelijkheid om samen te werken met en in andere sectoren (onderwijs, opvang, welzijn, zorg).

 De NLsportraad adviseert de rijksoverheid om de regie op de professionalisering van de sportbranche te nemen en met de vertegenwoordigers van de sportbranche een gezamenlijk plan te maken voor professionalisering en versterking van de arbeidsmarkt.

4 Brancheontwikkeling

 De NLsportraad adviseert te investeren in een gezamenlijke visie en vertegenwoordiging van de branche. Daarnaast adviseert de NLsportraad de rijksoverheid om de verdeling van overheidsmiddelen onder sportorganisaties uit te besteden aan een zelfstandig bestuursorgaan (zbo), en de positie van deze zbo vast te leggen in een stelselwet. Rijksmiddelen - vanuit de sportbegroting én andere ministeries - kunnen via een dergelijk orgaan open en transparant worden verdeeld en zijn toegankelijk voor iedere rechtspersoon die aan de criteria voldoet.

 De NLsportraad acht brancheontwikkeling noodzakelijk om de sportbranche te laten groeien tot een serieuze pijler onder een vitaal en veerkrachtig Nederland. Daarbij moet de sportbranche zich verenigen in een koepelorganisatie en met één stem spreken. Good governance, integriteit en transparante financiering zijn noodzakelijke voorwaarden.

 De brancheontwikkeling organiseert de sportbranche zelf, met steun van de rijksoverheid. De rijksoverheid bewaakt de randvoorwaarden en legt deze vast in een stelselwet. De minister van Medische Zorg en Sport neemt het voortouw bij de oprichting van een zbo.

Ontwikkeling sport- én beweegaanbod

5 Naar een sport- én beweegbranche

 De NLsportraad adviseert de sportbranche een gezamenlijk plan te maken om het sport- en beweegaanbod verregaand te vernieuwen en uit te bouwen. De sportbranche is de aangewezen partij om beweegaanbod te creëren, juist voor mensen die nog niet aan sport deelnemen.

 Er is veel meer beweegaanbod nodig, onder andere voor kwetsbare groepen. In de branche is een omslag nodig in denken en doen om ook de niet-sporters te bedienen. Niet-sporters voelen zich mogelijk niet aangetrokken tot sport, maar willen wel bewegen voor hun gezondheid, buiten recreëren of in groepsverband een laagdrempelige activiteit ondernemen.

 De sportbranche maakt een gezamenlijk plan voor meer beweegaanbod. De rijksoverheid ondersteunt de uitvoering door middel van een innovatieregeling. Gemeenten helpen het beweegaanbod te implementeren en leiden kwetsbare groepen naar het aanbod toe, in het verlengde van hun verantwoordelijkheid in de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Wet publieke gezondheid.

6 Toegankelijkheid voor kwetsbare groepen

De NLsportraad adviseert om niet alleen in het sport- en beweegaanbod te investeren, maar ook in de rechtstreekse toegankelijkheid van de sport voor alle Nederlanders. Het gaat om inkomensmaatregelen, om vergoeding van sporthulpmiddelen en vervoer naar sportvoorzieningen. Daarnaast adviseert de NLsportraad de rijksoverheid om de mogelijkheden voor een financiële prikkel via de belastingen of (zorg)verzekeringen te verkennen.

Voor diverse kwetsbare groepen kan financiële steun noodzakelijk zijn om deel te nemen aan het aanbod. De raad denkt daarbij specifiek aan mensen met een laag inkomen en aan mensen met een aandoening of beperking.

Gemeenten treffen inkomensmaatregelen in het kader van armoedebelief en vergoeden sporthulpmiddelen en vervoer in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning. De rijksoverheid borgt dit enerzijds door structureel extra middelen beschikbaar te stellen via het gemeentefonds en anderzijds door de zorgplicht voor gemeenten op te nemen in de stelselwet.

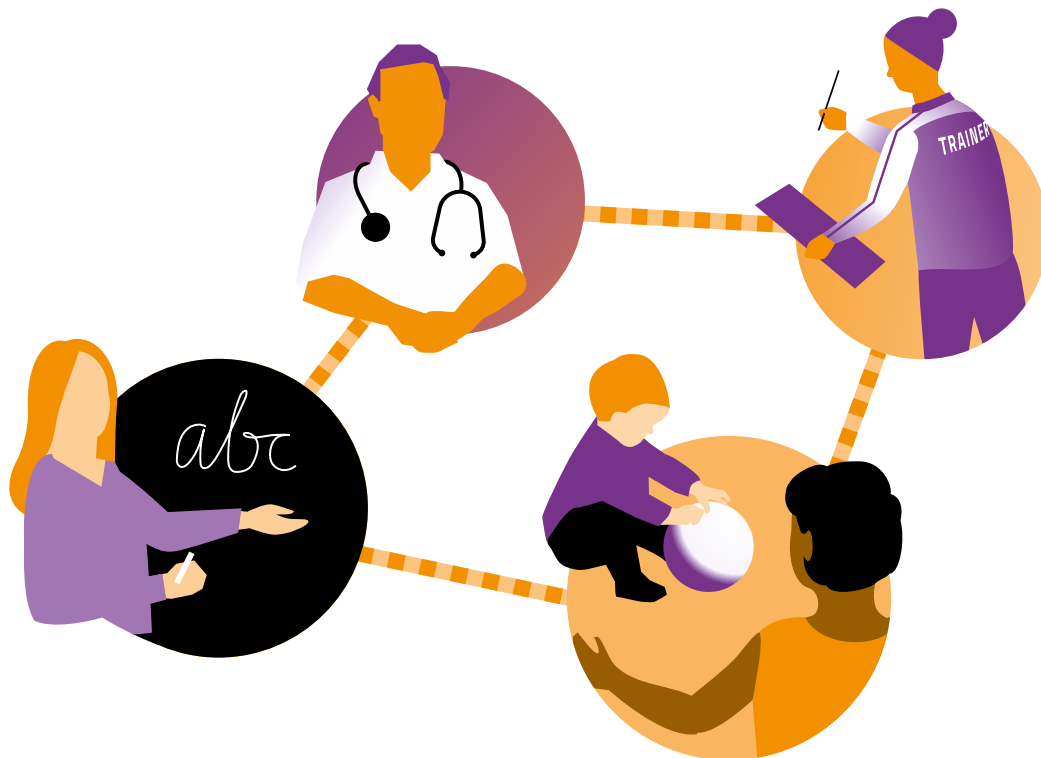
Samenwerking met andere branches

7 Samenwerken voor een vitale samenleving

 Slaagt de sportbranche erin om door te groeien naar een professionele branche met een volwassen arbeidsmarkt, dan vergroot dat de kansen op een optimale samenwerking tussen sport en andere sectoren zoals onderwijs, kinderopvang, welzijn en preventie, of tussen sport en het bedrijfsleven. De NLsportraad adviseert de samenwerking te bevorderen en de verkokering tegen te gaan, tussen stelsels en de wettelijke kaders hiervan.

 De aandacht voor de positieve effecten van sport en bewegen in andere sectoren vergroot de maatschappelijke waarde en de bijdrage aan een vitaal en veerkrachtig Nederland.

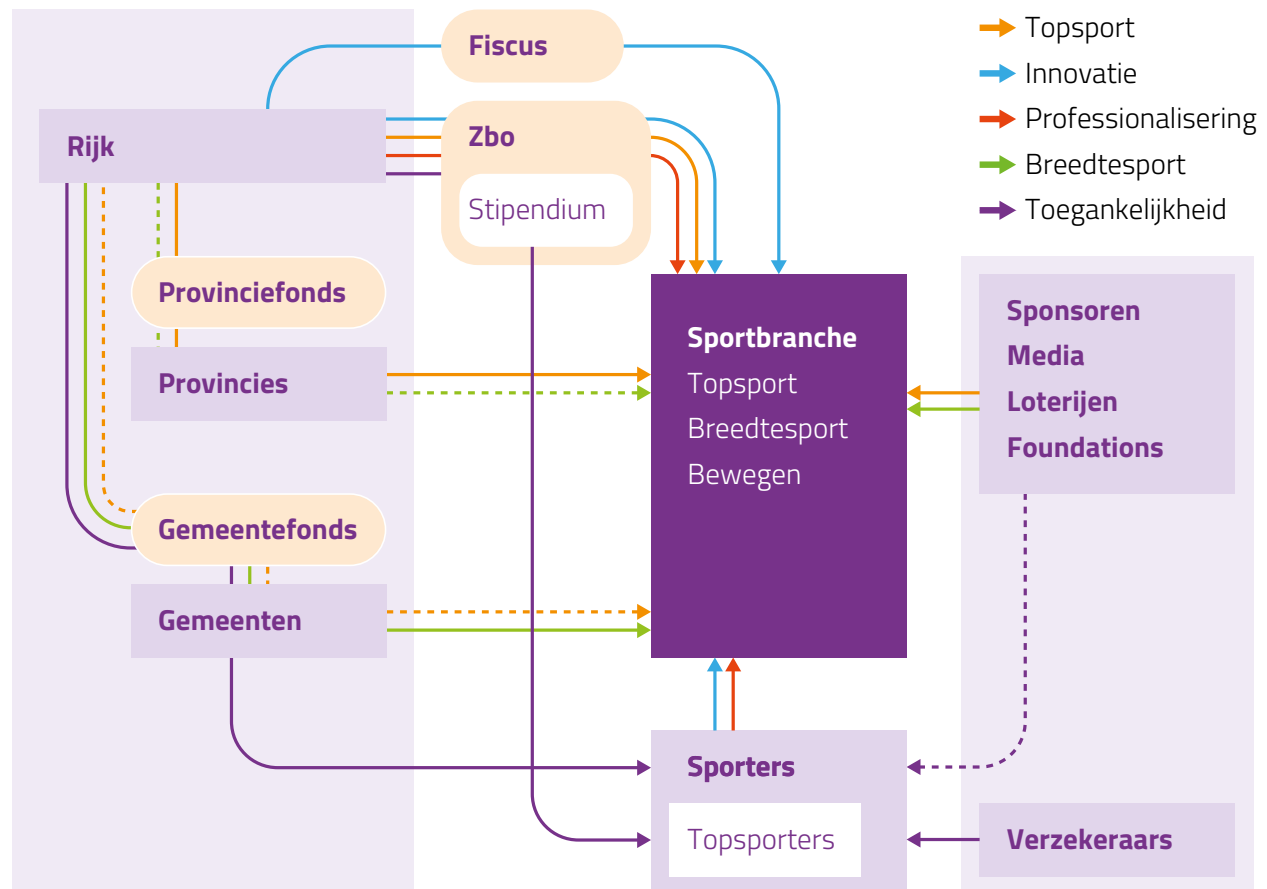
 De rijksoverheid draagt zorg voor synchronisatie van opleidingskwalificaties en arbeidsvoorwaarden van de sportbranche met andere sectoren. Betere samenwerking tussen ministeries is nodig om meer samenwerking tussen sectoren mogelijk te maken. Gemeenten versterken de samenwerking tussen sport en andere sectoren door onder andere de inzet van (meer) gecombineerde functies en een impuls voor multifunctionele accommodaties.

Financiering

Voor een toekomstbestendige financiering van de sport acht de NLsportraad het noodzakelijk om de financiering te koppelen aan verantwoordelijkheden in een stelselwet, waarmee de financieringsstromen worden geborgd en (deels) verlegd.

Daarnaast vraagt een publiek stelsel dat toegankelijk is voor iedereen om een forse financiële impuls. Om Nederland vitaler en veerkrachtiger te laten worden, is dat ook nodig. Een betere fysieke, mentale en sociale gezondheid betaalt zich uit door afname van het ziekteverzuim, toename van de arbeidsproductiviteit, uitstel van de zorgkosten, grotere deelname aan de samenleving en toename van de kwaliteit van leven. In een vervolgadvisie zal de NLsportraad de financiële impuls trachten te onderbouwen.

Organisatie en financiering van de sport volgens het advies van de NLsportraad.

Colofon

Het advies *De opstelling op het speelveld* is voorbereid door de Commissie organisatie en financiering van de sport bestaande uit de volgende leden:

- Bernard Wientjes, *voorzitter*
- Leanne van den Hoek, Marjolein Bolhuis en Jiske Griffioen, *raadsleden*
- Eelco Blok, Claudia Bokel, Marjan Olfers, Bert van Oostveen, Hugo van der Poel en Dennis Vink, *adviseurs*
- Lennart Langbroek, Annet Tiessen en Mariëtte van der Voet, *secretariaat NLsportraad*

Brancherapport Sport (KPMG, 2019)

Een kwantitatieve analyse van de organisatie en financiering van de sport

De fitheid van de sport

Een kwalitatieve analyse van de organisatie en financiering van de sport

Speelruimte voor sport

Vier beleidsscenario's voor de organisatie en financiering van de sport in de toekomst

Rondje langs de velden I

Een vergelijking van de organisatie en financiering van de sport met andere sectoren

Rondje langs de velden II

Een vergelijking van de organisatie en financiering van de sport met andere landen

De Europese spelregels

Kaders van de Europese Unie voor de organisatie en financiering van de sport

De prijzen van sport

Verkenning van de prijselasticiteit in de sport

Het speelveld van de sport

Discussienota over de toekomstige organisatie en financiering van de sport

Dit is een uitgave van de Nederlandse Sportraad

De Nederlandse Sportraad (NLsportraad) is een onafhankelijk adviesorgaan dat zich richt op het versterken van de betekenis van sport voor de samenleving.

De NLsportraad geeft strategische en operationele adviezen over zowel sportspecifieke thema's als de relatie tussen sport en andere beleidsterreinen. Adviezen ontwikkelt de raad op transparante wijze samen met de betrokkenen uit het veld. Adviezen van de NLsportraad zijn vernieuwend, onderbouwd door onderzoek en praktisch uitvoerbaar. De NLsportraad bestaat uit negen leden onder voorzitterschap van Michael van Praag.

www.nederlandse-sportraad.nl

November 2020 | NLsportraad 2020-11

Vormgeving: Things To Make And Do

